

ศาสตร์แห่งการเป็น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย

คณะผู้จัดทำ กองวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย

หากนักศึกษามีข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำ กรุณาส่งมาที่

ชมรมประสานงาน DOU

ตู้ ปณ. 69 ปณจ. คลองหลวง

ปทุมธานี 12120

โทรศัพท์ 0-2901-1013, 0-2901-1017

โทรสาร 0-2901-1014

<http://www.dou.us>

คำนำ

เอกสาร GL 204 วิชาศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเรื่องเส้นทาง การสร้างบารมีของบุคคลผู้มีปณิธานอันยิ่งใหญ่ที่ปรารถนาจะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อมวลมนุษยชาติ ที่ได้ทรงแนะแนวทางในการดำเนินเพื่อความหลุดพ้นจากอวิชชา จากกิเลส อาสวะ อันร้อยรัดตรึงใจสัตว์ให้ติดอยู่ในวัฏสงสาร พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างทีประเสริฐสุดที่จะทำให้ให้นักศึกษาได้เห็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนตามอย่างพระองค์

ทั้งนี้คณะกรรมการประจำวิชาได้รวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาวิชามาจากพระไตรปิฎกและตำราสำคัญที่เกี่ยวข้องในพระพุทธศาสนาหลายเล่ม เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งเชื่อมั่นว่า นักศึกษาคงจะได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการสร้างบารมีเพื่อความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อยังความเลื่อมใสในพระบริสุทธิคุณ พระปัญญาธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณให้เกิดขึ้นจิตใจ อันจะเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษาปรารถนาที่จะเป็นอย่างพระองค์และตั้งใจฝึกฝนตนเองมุ่งไปสู่การประพฤติปฏิบัติ เพื่อความเป็นพุทธะหรือผู้รู้แจ้งต่อไป

การจัดทำเอกสารประจำวิชานี้ เป็นการทำงานร่วมกันเป็นคณะกรรมการ แม้จะผ่านการตรวจทานและปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาหลายครั้งแล้วก็ตาม แต่ก็เชื่อว่าอาจจะมีสิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์อยู่บ้างไม่มากก็น้อย จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านผู้รู้หรือผู้อ่านจะได้ให้คำแนะนำ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาสาระให้ครบถ้วนบริบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

คณะกรรมการประจำวิชาศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

กันยายน 2549

สารบัญ

คำนำ	(3)
รายละเอียดรายวิชา	(6)
วิธีการศึกษา	(7)
บทที่ 1 ปฐมบทว่าด้วยศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า	1
1.1 ศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำคัญอย่างไร	6
1.2 ศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคืออะไร	7
1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กับความจริงของจักรวาล	8
1.4 พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้หลุดพ้นออกจากคุก	14
บทที่ 2 ธรรมชาติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า	17
2.1 พระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือใคร	21
2.2 การบังเกิดขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นการยาก	31
2.3 เหตุที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ทรงอุบัติขึ้นพร้อมกัน	33
2.4 พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีนบอสงไขยพระองค์ไม่ถ้วน	37
2.5 พุทธอุบัติ	38
2.6 ประเภทของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า	42
2.7 ความแตกต่างกันของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า	44
บทที่ 3 คุณสมบัติและคุณธรรมที่ทำให้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า	47
3.1 พุทธการกธรรม	51
3.2 อภัยภัยของพระโพธิสัตว์	64
3.3 ธรรมสโมธาน	65
3.4 พุทธภูมิธรรม	68
3.5 ลักษณะมหาบุรุษ 32 ประการ	70

บทที่ 4	ก่อนจะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน	83
4.1	กำเนิดพระโพธิสัตว์	88
4.2	ตั้งความปรารถนาที่จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า	95
4.3	ได้รับพุทธพยากรณ์	99
4.4	การสร้างบารมีตอนปลาย	104
บทที่ 5	พุทธประวัติพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ช่วงปฐมกาล	115
5.1	เทวดาทูลเชิญพระโพธิสัตว์ให้จุติจากภพดุสิต	120
5.2	ประสูติพระบรมโพธิสัตว์	123
5.3	พราหมณ์บัณฑิตพยากรณ์พระลักษณะอันประเสริฐ	124
5.4	เหตุการณ์สำคัญในวันพระราชพิธีวิปสมงคล	126
5.5	บุญในตัวกระตุนเตือนเมื่อพบเทวทูต 4	127
5.6	เสด็จออกบวชเพื่อค้นหาความสุขที่แท้จริง	128
5.7	ชีวิตก่อนการตรัสรู้	130
บทที่ 6	พุทธประวัติพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ช่วงมัชฌิมกาล	135
6.1	ตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณ	138
6.2	ปฐมเทศนา	141
6.3	ประกาศพระศาสนา	142
บทที่ 7	พุทธประวัติพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ช่วงปัจฉิมกาล	155
7.1	เส้นทางพุทธดำเนินก่อนปรินิพพาน	158
7.2	สาวกองค์สุดท้าย	161
7.3	ปัจฉิมวาจา	166
7.4	เสด็จปรินิพพาน	167
7.5	เหตุการณ์หลังจากปรินิพพาน	168
บทที่ 8	วิถีสู่ความเป็นพุทธะ	175
8.1	ความหมายของคำว่า พุทธะ	180
8.2	มัชฌิมาปฏิปทาวิถีสู่ความเป็นพุทธะ	181
8.3	การปฏิบัติเพื่อเข้าถึงพุทธะไปตามลำดับ	193
8.4	สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า	196

รายละเอียดรายวิชา

1. คำอธิบายรายวิชา

GL 204 ศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ศึกษาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งแต่ความรู้ทั่วไปของการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คุณสมบัติ คุณธรรมของความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประเภทของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เส้นทาง การสั่งสมบารมีจนมาเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และตัวอย่างการสร้างบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ตั้งแต่พระชาติแรกจนกระทั่งมาเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์รายวิชา

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจถูกต้องในเรื่องราวการสร้างบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
2. เพื่อให้ นักศึกษาได้ตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และปลูกฝังศรัทธาของนักศึกษาที่มีต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้ นักศึกษาได้ทราบถึงความคิดและแนวทางปฏิบัติของบุคคลผู้เป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิตที่ดีที่สุดในโลก และสามารถนำแนวทางปฏิบัตินั้น ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

3. รายชื่อบทที่สอน

- บทที่ 1 ปฐมบทว่าด้วยศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- บทที่ 2 ธรรมชาติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- บทที่ 3 คุณสมบัติและคุณธรรมที่ทำให้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- บทที่ 4 ก่อนจะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน
- บทที่ 5 พุทธประวัติพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ช่วงปฐมกาล
- บทที่ 6 พุทธประวัติพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ช่วงมัชฌิมกาล
- บทที่ 7 พุทธประวัติพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ช่วงปัจฉิมกาล
- บทที่ 8 วิธีสู่ความเป็นพุทธะ

วิธีการศึกษา

1. การเตรียมตัวเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง

- ในการศึกษาแต่ละบทของชุดวิชาศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นักศึกษาควรปฏิบัติดังนี้
- ก. ใช้เวลาศึกษาอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง และควรศึกษาให้จบภายใน 1-2 สัปดาห์
 - ข. ควรทำแบบฝึกหัดก่อนบทเรียน เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจ และทำกิจกรรมในระหว่างบทเรียนตามที่กำหนดไว้ เมื่อได้ศึกษาบทเรียนเสร็จแล้ว ควรตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในบทเรียนด้วยการทำแบบฝึกหัดท้ายบท
 - ค. ควรศึกษาประกอบกับสื่อการสอนเรื่องพุทธประวัติ และศึกษาผ่านงานดาวธรรม

2. การประเมินผลตนเองก่อนและหลังเรียน

ขอให้นักศึกษาทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียนในกิจกรรมก่อนเรียนในแต่ละบท เพื่อวัดพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษาว่ามีความรู้ในเนื้อหาที่จะศึกษามากน้อยเพียงใด และควรมุ่งสนใจในเนื้อหาใดที่นักศึกษายังขาดความรู้หรือมีความรู้ที่น้อย หลังจากศึกษาเอกสารการสอนโดยตลอดทั้งบทแล้ว ขอให้นักศึกษาทำแบบประเมินตนเองหลังเรียนในกิจกรรมท้ายบท ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถทราบได้ว่า ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมมากน้อยเพียงใด และมีความรู้ในเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์พอที่จะข้ามไปศึกษาบทต่อไป หรือได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่ถือว่าพอใช้คือตอบถูกประมาณร้อยละ 80 ของแบบประเมินผลตนเองก่อนหรือหลังเรียนแต่ละชุด ขอให้ศึกษาพึงตระหนักว่าการทำแบบประเมินผลตนเองก่อนและหลังเรียนด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเองเท่านั้นจึงจะได้ผล

3. การศึกษาเอกสารการสอน

ก่อนศึกษาเนื้อหาในแต่ละบท ขอให้ศึกษาแผนการสอนประจำบท และในบทนั้นๆ มีกี่ตอน มีหัวเรื่องอะไรบ้าง ศึกษาแนวคิดและวัตถุประสงค์ แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

เมื่ออ่านรายละเอียดของแต่ละเรื่องในแต่ละตอนจบแล้ว ควรบันทึกสาระสำคัญของแต่ละเรื่อง และปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้ในท้ายบท ก่อนจะศึกษาเรื่องอื่นๆ ต่อไป การปฏิบัติกิจกรรมนี้จะช่วยให้นักศึกษาสามารถประเมินผลตนเองได้ว่า นักศึกษามีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านมากน้อยเพียงใด อันจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาในแง่ของการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง และมีคุณค่าต่อชีวิตอย่างแท้จริง ฉะนั้นนักศึกษาจึงควรปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างด้วยตนเองและอย่างต่อเนื่อง

4. การทำกิจกรรม

นักศึกษาควรบันทึกสาระสำคัญและทำกิจกรรมทุกอย่างที่ได้รับมอบหมาย เพราะกิจกรรมเหล่านี้จำเป็นมากสำหรับการศึกษาชุดวิชานี้ และควรทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมด้วยตนเองก่อนตรวจคำตอบจากแนวตอบท้ายบท

5. ศึกษาผ่านบทเรียนทางการศึกษาระยะทางไกลผ่านดาวเทียมและสื่อเสริม

เนื่องจากการศึกษาระยะทางไกลผ่านดาวเทียม (หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า “ดาวธรรม”) ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิศึกษาระยะทางไกลเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นสื่อที่มีการนำเสนอสาระความรู้และนำไปใช้สู่การปฏิบัติ และสามารถติดตามชมและศึกษารายการต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาวិชาศาสตร์แห่งการเป็นพระพุทธเจ้าได้เป็นอย่างดี นักศึกษาควรหาโอกาสรับชมเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธประวัติ โดยทำความเข้าใจในเนื้อหา พร้อมทั้งควรศึกษาเพิ่มเติมจากสื่อสอนเสริมบทเรียน (ซึ่งเรียกว่า E-Learning) ซึ่งทางมหาวิทยาลัยได้ผลิตขึ้นเพื่อประกอบการเรียนโดยตรง (นักศึกษาสามารถสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการศึกษาระยะทางไกลผ่านดาวเทียมได้ที่ชมรมประสานงาน DOU ตามที่อยู่ที่ท่านสมัครเรียน)

6. การสอบ

การศึกษาวិชา ศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีการวัดผลด้วยการสอบข้อเขียนทั้งแบบปรนัยและอัตนัย อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิชาศาสตร์แห่งการเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ แม้การวัดผล การเรียนด้วยการสอบข้อเขียนจะมีความสำคัญในการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา แต่สิ่งสำคัญอย่างยิ่งก็คือ นักศึกษาจะต้องได้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และจะต้องนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ถูกต้อง และเหมาะสมในทุกสังคม

คำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ ภาวะะวา, พุทธัง ภาวะะวันตัง อะภิวาเทมิ.

พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลส เพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,
ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน.

สวากขาโต ภาวะะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ.

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว, ข้าพเจ้านับสการพระธรรม.

สุปะฏิปันโน ภาวะะวะโต สา.วะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ.

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว, ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์.

